

August 2023

Prinsipper for kvalitetssikring av kurset

Førstehjelp ved selvmordsfare

1 Innledning

Vivat selvmordsforebygging er et av Helsedirektoratets selvmordsforebyggende tiltak. Organisasjonen formidler ulike kurs i selvmordsforebygging over hele landet.

Førstehjelp ved selvmordsfare er det norske navnet på kurset som internasjonalt heter Applied Suicide Intervention Skills Training (ASIST). ASIST er utviklet av LivingWorks Education i Canada. Kurset evalueres og videreutvikles jevnlig i et internasjonalt samarbeid der Vivat deltar

Vivat er forankret ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF i Tromsø med hovedadministrasjon lokalisert i Tromsø og to faglig og administrative medarbeidere i Oslo. Vivat har i tillegg regionalt tilsatte veiledere som samordner og støtter virksomheten i landets helseregioner.

Vivat samarbeider med landets ulike selvmordsforebyggende miljø.

2 Mål for kvalitetssikring

- At deltakere etter kurset Førstehjelp ved selvmordsfare har kunnskaper, holdnings- og handlingsmessig beredskap som gjør dem i stand til å yte relevant førstehjelp til mennesker i selvmordsfare.
- At integritet, kvalitet og anseelse av kurset Førstehjelp ved selvmordsfare og dets kursledere ivaretas.
- At kurset Førstehjelp ved selvmordsfare utføres etter gjeldende manual.
- At kursledere gis jevnlig støtte slik at de kan bruke, opprettholde, og utvikle sine undervisningsferdigheter.

3 Hvordan bli kursleder

3.1 Kurslederkurset

Kurslederkurset er første trinnet for å bli kursleder for kurset Førstehjelp ved selvmordsfare. Kurslederkurset går over fem dager. Vi bruker flere forskjellige læringsformer. Du lærer gjennom deltakelse og videre praktisk øving på de enkelte deler. Uka vil være første viktige del for å bli kursleder for kurset Førstehjelp ved selvmordsfare. Du får undervisning om kursets oppbygning og læringsmetoder, studere kursledermanualen, gruppeveiledning og du får øve på å presentere deler av kurset. Kursuken inkluderer også kveldsarbeid med veiledning og selvstudium. Deltakelse på kurset i sin helhet er obligatorisk. Det er nødvendig å delta på kurslederkurset i sin helhet. Kurslederkurset er intensivt og dynamisk og kursformen gir en pågående prosess fra begynnelse til slutt. Fravær fra noen del av kurset vil derfor medføre at deltakeren ikke kan fullføre. Dette gjelder uansett fraværsgrunn. Se eget program for kurslederkurset.

Aktuelle søkere til kurslederkurset er fagpersoner med ulik yrkesbakgrunn som har:

- deltatt på kurset Førstehjelp ved selvmordsfare
- erfaring fra å møte mennesker med selvmordstanker

- pedagogiske evner
- gode kommunikasjonsferdigheter
- evne til å lede smågrupper
- gode samarbeidsevner
- interesse i kontinuerlig og selvstendig læring og et positivt forhold til veiledning
- mulighet til å gjennomføre kurslederkurset og holde kurs selv som en del av sitt arbeid, og har støtte fra sin arbeidsgiver til dette
- personlig egnethet - deriblant en realistisk evne til å vurdere seg selv, samt ikke altfor sterke personlige motiver i forhold til forebygging av selvmord

På kurslederkurset blir det gått gjennom hvordan kurset Førstehjelp ved selvmordsfare skal presenteres. Kurslederkurset gir struktur og støtte mot å bli kursleder. Deltakeren må likevel ha erfaring fra undervisning og generelle hjelpeferdigheter.

Det er hensiktsmessig at søkere til kurslederkurset avklarer hvem som skal ivareta oppgaver knyttet til arrangering av kurs. Å arrangere kurs er en viktig, men også ressurskrevende oppgave. Det er en stor fordel om dette kan legges til andre enn kurslederne selv. Det er utformet en skriftlig guide om arrangering av kursene.

Både søker til kurslederkurset og arbeidsgiver må ha lest og akseptert *Prinsipper for kvalitetssikring av kurset Førstehjelp ved selvmordsfare*, samt være kjent med at søker etter gjennomført opplæring vil presentere kurset Førstehjelp ved selvmordsfare og operere som kursleder for Vivat innenfor disse prinsipper. Dette bekreftes med begge parters underskrifter i del 2 av søknad til kurslederkurset. Etter gjennomført kurslederopplæring signerer kurslederkandidaten kontrakt med Vivat.

Vivats mål er å støtte alle kurslederkandidater i sin nye oppgave slik at kurset blir presentert i henhold til de kvalitetskrav som er satt. Umiddelbart etter kurset gjøres det en vurdering av kurslederkandidatene, og hvilken støtte den enkelte har behov for. Alle får en kort individuell tilbakemelding på siste kursdag, pluss en skriftlig tilbakemelding snarlig etter avsluttet kurslederkurs som spesifiserer hvilken veiledning som er nødvendig før kurslederkandidaten presenterer sitt første kurs. Det skjer unntaksvis at kurslederkandidater blir stoppet etter kurslederkurset.

3.2 Første året etter kurslederkurset

For å bli godkjent kursleder må kandidaten undervise på **tre** kurs i de følgende 12 månedene. Det anbefales å holde det første kurset så fort som mulig etter gjennomført kurslederkurs. En regner at hver av de 3 første kursene vil kreve flere dagers forberedelser.

I god tid før det første kurset må kurslederkandidaten kontakte sin regionale veileder. De skal sammen bestemme hvilke type veiledning som vil være aktuell (hvis tilbakemeldingen etter kurslederkurset ikke gir spesielle føringer). Det finnes følgende muligheter:

1. Veiledning gjennomføres før og etter første kurset (minimumskravet).
2. Veileder er tilstede under kurset og tilgjengelig for veiledning.
3. Kurslederkandidaten kjører kurset sammen med en veileder slik at de er sammen også i liten gruppe.

Etter det første kurset skal kurslederkandidaten gå gjennom og evaluere sin egen gjennomføring under kurset sammen med sin veileder. Her vil kurslederkandidaten få veiledning for videre utvikling. Det kan avtales videre oppfølging av ulik art.

Hvis veileder finner det nødvendig, kan vedkommende avgjøre at kurslederkandidaten ikke fortsetter videre. Kursledere kan også stoppes senere i forløpet, hvis vedkommende ikke oppfyller de krav som settes, til tross for støtte og veiledning.

For å bli endelig godkjent kursleder må kandidaten ha gjennomført tre kurs, og på minimum ett av disse hatt selvstendig ansvar for *alle* delene som gjennomføres i liten gruppe. Når dette er gjennomført får kurslederkandidaten tilsendt et utdanningsbevis som bekrefter at vedkommende har oppnådd status som godkjent kursleder. I tilfeller hvor kurslederkandidaten ikke har hatt noen kurs i løpet av det første året, må kurslederkurset repeteres dersom kurslederkandidaten ønsker å fortsette.

4 Oppfølging videre

For å opprettholde kurslederstatus må kurslederne holde minimum **to** kurs årlig. Høyere kurslederrate vil gi en økt forståelse for kursopplegget, samt at forberedelser går enklere. Hvis kursledere skulle trenge et lenger opphold, men ønsker å fortsette som kursleder senere, kan det avtales permisjon. Det vurderes i hvert enkelt tilfelle hvordan veien tilbake til å bli aktiv kursleder skal være.

Som kursleder vil det gis oppfølging fra ansvarlig regional veileder. Oppfølging gis på bakgrunn av innsendt kursrapport og evaluering fra kursdeltagerne. Kursleder kan også selv ta kontakt med veileder. Vivats veiledere kan være tilstede på kurs å gi støtte og veiledning og bidra til å sikre kvaliteten. Både kursleder og Vivat kan ta initiativ til slik tilstedeværelse. Slik direkte veiledning blir prioritert ut fra tilgjengelige ressurser.

Vivat oppfordrer kurslederpartnere til å være diskusjonspartnere og støtte for hverandre. Det er et læringspotensial i det at man alltid skal være minst to kursledere. Det er samtidig nyttig og viktig å få innspill fra ulike kursledere. Etter fem påfølgende kurs med den samme kurslederpartner bør en derfor bytte, eller evt. ta inn en tredje kursleder ved neste kurs.

Vivat har som intensjon å tilby regionale og landsdekkende kurslederkonferanser, med faglig støtte og inspirasjon som mål. Samlingene er gratis, utgifter til reise og opphold dekkes av Vivat. Vivat ønsker at kursledere prioriterer deltakelse på disse konferansene.

5 Generelle retningslinjer for kurslederen og presentasjonen av Førstehjelp ved selvmordsfare

1. Kurset Førstehjelp ved selvmordsfare forvaltes i Norge av Vivat. Kurset er standardisert og må undervises i henhold til norsk kursledermanual, opplæringen gitt på kurslederkurset og gjeldende retningslinjer. Kurset skal presenteres som en helhet. Det vil være i strid med opphavsrettighetene til kurset å bruke deler av kurset eller kursmaterialet i annen sammenheng enn slik det er foreskrevet i kursledermanualen. Kursledere skal ikke gi sitt eget kursmaterieell videre til andre.
2. Kurset Førstehjelp ved selvmordsfare undervises over to påfølgende dager (15 timer), og alltid med minimum to kursledere. Alle kursledere må delta gjennom kursets to fulle dager.

To kursledere kan maksimalt ha 30 deltakere. Maksimalt antall deltakere på ett kurs er 45, noe som vil kreve minimum 3 kursledere. Dersom antall deltakere er flere enn 15 *skal* kurset deles i arbeidsgrupper slik kursmanualen beskriver. Hver kursleder har en arbeidsgruppe på 7-15 deltakere. Laveste antall kursdeltakere på ett kurs vil være 8. Dersom antall kursdeltakere er mellom 8 og 15 kan man velge å gjennomføre hele kurset i samlet gruppe.

Det kan være inntil to kursledere per liten arbeidsgruppe på Førstehjelpskurset. Det skal likevel aldri være mer enn 6 kursledere per kurs, uavhengig av størrelse.

3. Etter hvert kurs må kursdeltakernes evalueringer, deltakerliste (navneliste) og kursrapport sendes til Vivat **snarest og senest innen 2 uker**.
4. Vivat benytter nå et fastprissystem på sin kursvirksomhet. Gjeldende priser vil fremkomme på Vivat sin hjemmeside. Forenklet kan vi si at det vil være gunstig for arrangør å fylle kursene opp til maks deltakerantall når de kjøper kurs fra oss. Enda gunstigere er det selvsagt for en organisasjon/kommune/arbeidssted å ha egne kursledere. Kursledere holdes faglig oppdatert gjennom ressurser fra Vivat, og det tilfaller dermed kompetanse til det arbeidsstedet eller den organisasjonen som velger å utdanne egne kursledere.

Kurslederjobben gjøres enten som en del av allerede avlønnet stilling etter avtale med arbeidsgiver, eller med honorar. Eventuell honorering skal følge Vivat sine honorarsatser. Honoraret dekker for og etterarbeid, samt gjennomføring av kursdagene.

Gjeldende honorarsats er 12 000 kroner per kursleder for Førstehjelp ved selvmordsfare. Kursledere som *koordinerer/arrangerer* kurs kan legge til kr 1000 til sitt honorar. Dersom kursledere deler på disse oppgaver, så deles arrangør- eller koordinatorhonorartillegget.

Hovedprinsippet vil være at alt rundt arrangering av kurs skal gå gjennom Vivat, og at du som kursleder får ditt honorar, og eventuelle andre utgifter dekket fra oss. Vivat fakturerer så arrangøren. Kursledere er ansvarlige for å gi Vivat korrekte opplysninger angående kursarrangør og kursdeltakere slik at Vivat kan rapportere til Helsedirektoratet, samt fakturere riktig vei.

Vivat utdanner *lokale* kursledere og vår oppdragsgiver forventer at vi bruker lokale kursledere på oppdragene. Lokal kursleder vil være positivt både med tanke på lokal kunnskap og kostnader. Dersom du gjennom ditt eget nettverk ønsker å organisere kurs på steder utenfor ditt *nærområde*, må dette gjøres i samarbeid med din Vivat veileder eller Vivat administrasjon.

5. Aldergrense for deltakelse på Førstehjelp ved selvmordsfare er 18 år. Aldersgrensen kan i særskilte tilfeller fravikes etter nærmere avklaring med Vivat ledelsen.
6. Kun kursdeltakere, kursledere og evt. veiledere kan være tilstede på kursene. Observatører kan ikke delta. Ingen form for bilde- eller lydopptak er tillatt under aktivt kurs.
7. Aktive kursleder for Førstehjelp ved selvmordsfare må til enhver tid følge siste gjeldende kvalitetssikringsdokument. Vivat har ansvar for å informere sine kursledere dersom dette dokumentet revideres.